

Nyilatkozat

(2011. szeptember 22.)

Az új felsőoktatási törvény, illetve a felsőoktatás átalakítása évtizedekre kiható következményekkel jár Magyarország gazdasági, kulturális fejlődésére. A Kormány által elfogadott törvény-koncepció ismeretében, a BME, DE, ELTE, PTE, SE és SZTE rektoraiként kötelességünknek érezzük néhány alapvető kérdésben közösen is állást foglalni.

1. Továbbra is egyetértünk minden olyan törekvéssel, amely javítja a magyar felsőoktatás minőségét és eredményességét, szerkezetét a társadalmi és a piaci igényekhez igazítja, továbbá a felsőoktatás szereplőin hatékonysági mutatókat kér számon.
2. Tudomásul vesszük, hogy az ország felemelkedése és hosszú távú versenyképessége jelenleg a költségvetés terheinek csökkentését teszi szükségessé. Megértjük, hogy nem megkerülhető a felsőoktatás jelentős átalakítása.
3. Elköteleztünk vagyunk mindazon, az ország jövője szempontjából hasznos reformok megvalósításában, amelyek révén intézményeink értékei megőrizhetőek, és amelyek intézményeinket hosszabb távon is tartósan értékeket termelő, fejlődési pályán tartják.
4. Elismerjük az oktatási kormányzat törekvését, amellyel a kora tavaszi állapothoz képest jelentős új elemekkel kívánta javítani a Koncepciót.
5. Fontosnak tartjuk, hogy az új Ftv. még az őszi időszakban a Parlament elé kerüljön, ezért tudomásul vesszük, hogy a koncepció további, újabb átdolgozására nincs idő.

Nyomatékkal **kérjük** azonban, hogy **az oktatási kormányzat a törvényalkotás során vegye figyelembe** alábbi észrevételeinket:

1. Intézményeink küldetése az egyetemes tudás és kultúra megőrzése, fejlesztése és közvetítése, ahol a humán és reál műveltség elválaszthatatlanul összekapcsolódik. Ezt a felsőoktatási rendszernek is tükröznie kell, ezért **a teljes képzési szerkezetben az egyes területek közötti arányok nem válhatnak irreálissá**. Mindez természetesen nem zárja ki, hogy az oktatáspolitikai az ország gazdasági érdekeinek megfelelő preferenciákat érvényesítsen és egyes szakok állami támogatásának csökkentéséről vagy megszüntetéséről döntsön.
2. Megértettük, hogy az állam, mint fenntartó fokozni kívánja vagyoni és gazdálkodási jogai érvényesülését, de meggyőződésünk, hogy ezt nem lehet a törvény-koncepcióban megfogalmazott „kézi vezérlésen” keresztül megtenni. **A felsőoktatás hatékony működését csakis a gazdálkodási, oktatási és kutatási autonómia korlátok nélküli érvényesülése garantálja, aminek a társadalmi elvárásokkal összhangban lévő felelősségvállalással kell párosulnia**. Ugyanakkor elfogadjuk, hogy a fenntartó részéről az ellenőrzés szigorúbb formáinak bevezetésére lehet szükség.
3. **A felsőoktatási rendszer hatékonyságához**, sőt egyáltalán a működéséhez **elengedhetetlen a kiszámíthatóság**. Ezért azokban az intézményekben, amelyek fennmaradásával az oktatáspolitikai hosszabb távon számol, az átalakítások tervezése során **az intézményi folyamatok időszükségletét nem lehet figyelmen kívül hagyni**. A meghatározó folyamatok esetében, mint például a keretszámok változtatása, az ütem nem haladhatja meg az évi 25%-ot.
4. Teljes mértékben egyetértünk azzal, hogy az államilag támogatott keretszámok meghatározásánál figyelemmel kell lenni a munkaerőpiaci igényeire, de ezeket az igényeket a felsőoktatás logikájából következően **megalapozott munkaerőpiaci előrejelzések**, és nem a pillanatnyi állapot alapján kell megfogalmazni.
5. Az ország érdekeit az szolgálja, ha fiatal **diplomásaink tudásukat itthon kamatoztatják**. Ennek ösztönzésére elsődleges eszköz a tartalmas életpálya modellek kialakítása. Emellett meg kell találni a leghatékonyabb megoldásokat arra, hogy a diplomások anyagilag is

érdekeltek legyenek az itthoni munkavállalásban. **A tervezett visszatérítési rendszer számos veszélyt rejt magában**, könnyen visszatartó erővé válhat, ráadásul éppen azokon a viszonylag drága képzési területeken (műszaki-, és természettudományok és a kapcsolódó tanárképzés), amelyeken az országban már hiány mutatkozik.

A fentiekben megfogalmazott követelmények teljesülésére vonatkozó kormányzati törekvés a törvény-koncepcióban nem egyértelmű, vagy nem azonosítható. Nyomatékkal kérjük, hogy az új felsőoktatási törvény szövegtervezete csak azután kerüljön a Kormány elé, miután azt, valamint a kapcsolódó jogszabályokat és mellékleteket a megfelelő fórumok előzetesen véleményezték, és a törvényszöveget a vélemények figyelembevételével véglegesítették. Ennek érdekében készek vagyunk arra, hogy ebben a magunk részéről minden segítséget megadjunk még akkor is, ha az igen szűkös időkeretek várhatóan megfeszített munkát követelnek.

Dr. Péceli Gábor
rektor
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem

Dr. Fábián István
rektor
Debreceni Egyetem

Dr. Mezey Barna
rektor
Eötvös Loránd Tudományegyetem

Dr. Bódis József
rektor
Pécsi Tudományegyetem

Dr. Tulassay Tivadar
rektor
Semmelweis Egyetem

Dr. Szabó Gábor
rektor
Szegedi Tudományegyetem